Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [*MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA*]

SECINĀJUMI,

sniegti 2023. gada 30. martā [1]

Lieta C-162/22

A. G.,

piedaloties

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra

(*Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Augstākā administratīvā tiesa, Lietuva) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Telekomunikācijas – Personas datu apstrāde – Direktīva 2002/58/EK – Piemērošanas joma – 15. panta 1. punkts – Piekļuve elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju glabātajiem datiem, kas ievākti pirmstiesas izmeklēšanas procesu gaitā – Šo datu vēlāka izmantošana dienesta pārkāpuma izmeklēšanā

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā tiek jautāts, vai noteikti personas dati, kas ir iegūti noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas gaitā, pēc tam var tikt izmantoti administratīvā disciplinārlietā pret valsts amatpersonu.

2. Atbilde uz šo jautājumu no jauna paver Tiesai iespēju spriest par to, kāda piemērošanas joma ir attiecīgi Direktīvai 2002/58/EK [2], no vienas puses, un Direktīvai (ES) 2016/680 [3] un Regulai (ES) 2016/679 [4], no otras puses.

3. Saistībā ar Direktīvu 2002/58 ir nu jau pastāvīga Tiesas judikatūra par to, kādos gadījumos un ar kādiem nosacījumiem dalībvalstis drīkst ierobežot tajā noteikto tiesību un pienākumu tvērumu [5].

1 Oriģinālvaloda – spāņu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV 2002, L 201, 37. lpp.).

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.). Turpmāk tekstā – "VDAR".

5 Kā dažas no galvenajām šīs judikatūras atsaucēm var minēt šādus spriedumus: 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland* u.c. (C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238); 2016. gada 21. decembris, *Tele2 Sverige* un *Watson* u.c. (C-203/15 un C-698/15, EU:C:2016:970); 2020. gada 6. oktobris, *La Quadrature du Net* u.c. (C-511/18, C-512/18 un C-520/18, EU:C:2020:791; turpmāk tekstā – "spriedums *La Quadrature du Net*"); 2021. gada 2. marts, *Prokuratuur* (Piekļuves elektronisko komunikāciju datiem nosacījumi) (C-746/18, EU:C:2021:152); un 2022. gada 5. aprīlis, *Commissioner of An Garda Síochána* u.c. (C-140/20, EU:C:2022:258; turpmāk tekstā – "spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*").

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2002/58

4. Direktīvas 1. pants (“Darbības joma un mērķis”) nosaka:

“1. Šajā direktīvā paredzēta dalībvalstu to noteikumu saskaņošana, ar kuriem jānodrošina pamattiesību un pamatbrīvību līdzvērtīgs aizsardzības līmenis, un jo īpaši tiesības uz privāto dzīvi un konfidencialitāti saistībā ar personas datu apstrādi elektronisko komunikāciju nozarē, kā arī jānodrošina šo datu un elektronisko komunikāciju iekārtu un pakalpojumu brīva aprite Kopienā.

2. Šīs direktīvas noteikumi precizē un papildina Direktīv[u] 95/46/EK[6] 1. punktā minētajam nolūkam. Turklāt ar tiem paredz to abonentu likumīgo interešu aizsardzību, kuri ir juridiskas personas.

3. Šī direktīva neattiecas uz darbībām, uz kurām neattiecas [LESD], tādām kā tās, kas iekļautas [LES] V un VI sadaļā, un jebkurā gadījumā uz darbībām, kas attiecas uz sabiedrības drošību, aizsardzību, valsts drošību (tostarp valsts ekonomisko labklājību, ja darbības attiecas uz valsts drošības jautājumiem) un uz valsts darbībām krimināltiesību jomā.”

5. Šīs direktīvas 5. panta (“Komunikāciju konfidencialitāte”) 1. punkts nosaka:

“Dalībvalstis nodrošina komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu konfidencialitāti ar publisko komunikāciju tīkla un publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, ievērojot valsts tiesību aktus. Īpaši tās aizliedz komunikāciju un saistītās informācijas par datu plūsmu noklausīšanos, ierakstīšanu, uzglabāšanu vai cita veida aizturēšanu vai pārraudzību personām, kas nav lietotāji, bez attiecīgo lietotāju piekrišanas, izņemot gadījumus, kad to darīt ir ar likumu atļauts saskaņā ar 15. panta 1. punktu. Šis punkts neliedz tehnisko uzglabāšanu, kas nepieciešama komunikāciju pārsūtīšanai, neierobežojot konfidencialitātes principu”.

6. Tās 15. pantā (“Direktīvas 95/46/EK dažu noteikumu piemērošana”) ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu šīs direktīvas 5. un 6. pantā, 8. panta 1., 2., 3. un 4. punktā un 9. pantā minēto tiesību un pienākumu darbības jomu, ja šādi ierobežojumi ir vajadzīgi saskaņā ar nepieciešamiem, atbilstīgiem un samērīgiem pasākumiem demokrātiskā sabiedrībā, lai garantētu valsts drošību, aizsardzību, sabiedrības drošību un krimināl pārkāpumu [noziedzīgu nodarījumu] vai elektronisk[o] komunikāciju sistēmas nevēlamas izmantošanas novēršanu, izmeklēšanu, noteikšanu [atklāšanu] un kriminālvajāšanu, kā noteikts Direktīvas 95/46/EK 13. panta 1. punktā. Tālab dalībvalstis, cita starpā, var pieņemt tiesību aktus, paredzot datu saglabāšanu ierobežotā laikposmā, kas pamatots ar šajā punktā noteiktajiem iemesliem. Visi šajā punktā minētie pasākumi ir saskaņā ar Kopienas tiesību aktu vispārējiem principiem, tostarp tie[m], kas minēti [LES] 6. panta 1. un 2. punktā.

[..]

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.).

2. Direktīvas 95/46/EK III nodaļas noteikumus par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, atbildību un sankcijām piemēro, ņemot vērā valsts noteikumus, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un ņemot vērā individuālās tiesības, kuras izriet no šīs direktīvas.

[..]"

2. VDAR

7. VDAR 2. pantā ("Materiālā darbības joma") ir noteikts:

"1. Šo regulu piemēro personas datu apstrādei, kas pilnībā vai daļēji veikta ar automatizētiem līdzekļiem, un tādu personas datu apstrādei, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, ja apstrādi neveic ar automatizētiem līdzekļiem.

2. Šo regulu nepiemēro personas datu apstrādei:

a) tādas darbības gaitā, kas neietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā;

[..]

d) ko veic kompetentas iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu krimināLsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu.

[..]"

8. Regulas 5. pantā ("Personas datu apstrādes principi") ir noteikts:

"1. Personas dati:

[..]

b) tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā; turpmāka apstrāde arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos, vai statistikas nolūkos saskaņā ar 89. panta 1. punktu nav uzskatāma par nesavietojamu ar sākotnējiem nolūkiem ("nolūka ierobežojumi");

[..]".

9. Tās 6. pants ("Apstrādes likumīgums") nosaka:

"1. Apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no turpmāk minētajiem pamatojumiem:

[..]

e) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras;

[..]

3. Šā panta 1. punkta c) un e) apakšpunktā minēto apstrādes pamatu nosaka ar:

a) Savienības tiesību aktiem; vai

b) dalībvalsts tiesību aktiem, kas piemērojami pārzinim.

[..]

4. Ja apstrāde citā nolūkā nekā tajā, kādā personas dati tika vākti, nav balstīta uz datu subjekta piekrišanu vai uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas demokrātiskā sabiedrībā ir vajadzīgs un samērīgs pasākums, lai aizsargātu 23. panta 1. punktā minētos mērķus, pārzinis, lai pārliecinātos, vai apstrāde citā nolūkā ir savietojama ar nolūku, kādā personas dati sākotnēji tika vākti, cita starpā ņem vērā:

a) jebkuru saikni starp nolūkiem, kādos personas dati ir vākti, un paredzētās turpmākās apstrādes nolūkiem;

b) kontekstu, kādā personas dati ir vākti, jo īpaši saistībā ar datu subjektu un pārziņa attiecībām;

c) personas datu raksturu, jo īpaši to, vai ir apstrādātas īpašas personas datu kategorijas, ievērojot 9. pantu, vai to, vai ir apstrādāti personas dati, kas attiecas uz sodāmību un pārkāpumiem, ievērojot 10. pantu;

d) paredzētās turpmākās apstrādes iespējamās sekas datu subjektiem;

[..]".

3. Direktīva 2016/680

10. Direktīvas 1. panta ("Priekšmets un mērķi") 1. punkts noteic:

"1. Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu krimināLsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu."

11. Tās 2. panta ("Darbības joma") 1. punktā ir noteikts:

"Šo direktīvu piemēro personas datu apstrādei, ko veic kompetentās iestādes 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos."

12. Minētās direktīvas 4. pants ("Principi, kas saistīti ar personas datu apstrādi") nosaka:

"1. Dalībvalstis paredz, ka personas dati:

[..]

b) vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un tie netiek apstrādāti ar minētajiem nolūkiem nesaderīgā veidā;

[..]

2. Apstrāde, ko veic tas pats vai cits pārzinis nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti, ir atļauta, ciktāl:

a) pārzinim šādos nolūkos ir atļauts apstrādāt šādus personas datus saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām; un

b) apstrāde ir vajadzīga un samērīga ar minētajiem citiem nolūkiem saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

[..]".

13. Direktīvas 9. panta ("Specifiski apstrādes nosacījumi") 1. punktā ir noteikts:

"Personas datus, ko kompetentās iestādes vāc 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, neapstrādā citos nolūkos, kas nav 1. panta 1. punktā minētie nolūki, izņemot, ja šāda apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Gadījumos, kad personas datus apstrādā šādos citos nolūkos, piemēro [VDAR], ja vien šādu apstrādi neveic darbībā, kura neietilpst Savienības tiesību darbības jomā."

B. Valsts tiesības

1. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas [7]

14. Likuma 65. panta 2. punkts nosaka elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem pienākumu saglabāt šā likuma 1. pielikumā uzskaitītos datus un attiecīgā gadījumā nodot tos kompetentajām iestādēm, lai tās varētu datus izmantot smagu noziegumu apkarošanā [8].

15. Saskaņā ar 77. panta 1. punktu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem ir jāsniedz kompetentajām iestādēm informācija, kas likumīgi ir to rīcībā un kas ir nepieciešama tostarp, lai novērstu un atklātu noziedzīgus nodarījumus, kā arī veiktu kriminālvajāšanu par tiem.

16. Saskaņā ar 77. panta 4. punktu, ja ir motivēts tiesas nolēmums vai cits likumā noteikts tiesisks pamats, elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums nodrošināt tehnisku iespēju kriminālizlūkošanas iestādēm un pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm un likumā noteiktajā kārtībā veikt elektronisko komunikāciju tīklos pārraidītās informācijas satura kontroli.

[7] Lietuvas Republikas Likums par elektroniskajām komunikācijām, 2004. gada 15. aprīļa Likuma Nr. IX-2135, kurā pēdējie grozījumi izdarīti ar 2019. gada 6. jūnija Likumu Nr. XIII-2172, redakcijā; turpmāk tekstā – "LEK".

[8] Minētajā pielikumā ("Aizsargājamo datu kategorijas") ir uzskaitīti tie dati, kas ir nepieciešami, lai identificētu šādu informāciju par lietotāju veikto saziņu: zvanītājs un adresāts, komunikācijas datums, laiks un ilgums, komunikācijas veids un komunikācijas ierīces atrašanās vieta (arī mobilajiem sakariem).

2. Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymas [9]

17. Saskaņā ar 6. panta 3. punkta 1. apakšpunktu, ja ir izpildīti pašā LKI paredzētie nosacījumi un ir saņemta iepriekšēja prokuratūras vai tiesas atļauja, kriminālizlūkošanas iestādes [10] var iegūt informāciju no elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem.

18. Saskaņā ar 8. panta 1. un 3. punktu kriminālizlūkošanas iestādēm jārīkojas, tiklīdz tās saņem informāciju par to, ka tiek gatavots vai izdarīts ļoti smags, smags noziedzīgs nodarījums vai tāds nodarījums, kas izdarīts vainu pastiprinošos apstākļos, un, ja izmeklēšanā atklājas noziedzīga nodarījuma pazīmes, nekavējoties tiek uzsākta pirmstiesas izmeklēšana kriminālprocesā.

19. Saskaņā ar 19. panta 1. punkta 5. apakšpunktu kriminālizlūkošanā iegūtu informāciju var izmantot šā panta 3. un 4. punktā noteiktajos gadījumos un citos likumā paredzētajos gadījumos.

20. Saskaņā ar 19. panta 3. punktu informāciju par nodarījumu, kuram piemīt ar korupciju saistīta noziedzīga nodarījuma pazīmes, ar prokurora piekrišanu var deklasificēt un izmantot disciplinārpārkāpumu vai dienesta pārkāpumu izmeklēšanā.

3. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas [11]

21. Saskaņā ar 154. panta ("Elektronisko komunikāciju tīklos pārraidītās informācijas kontrole, ierakstīšana un glabāšana") 1. punktu ar izmeklēšanas tiesneša lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz prokuratūras pieteikumu, izmeklētājs var noklausīties, ierakstīt un glabāt sarunas, kas pārraidītas elektronisko komunikāciju tīklos, ja ir pamats uzskatīt, ka var tikt iegūta informācija par sevišķi smagu vai smagu nodarījumu, kas tiek gatavots, tiek izdarīts vai jau ir izdarīts, vai par relatīvi smagu vai vieglu nodarījumu.

22. Saskaņā ar 177. panta ("Pirmstiesas izmeklēšanas datu slepenība") 1. punktu izmeklēšanas dati ir konfidenciāli un līdz lietas izskatīšanai tiesā var tikt izpausti tikai ar prokuratūras atļauju, ciktāl tas ir pamatoti [12].

II. Fakti, pamatlieta un prejudiciālais jautājums

23. *Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra* (Lietuvas Republikas Ģenerālprokuratūra; turpmāk tekstā – "Ģenerālprokuratūra") uzsāka iekšēju izmeklēšanu par tolaik prokurora amatu kādā *apygardos prokuratūra* (apgabala prokuratūra) ieņēmušā A. G. rīcību, jo bija pazīmes, kas liecina par disciplinārpārkāpumu saistībā ar amata pienākumu pildīšanu.

[9] Lietuvas Republikas Likums par kriminālizlūkošanu, 2012. gada 2. oktobra Likuma Nr. XI-2234, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2018. gada 20. decembra Likumu Nr. XIII-1837, redakcijā; turpmāk tekstā – "LKI".

[10] Attiecīgās izmeklēšanas darbības veicošo dienestu apzīmēšanai izmantošu terminu "izmeklēšanas", nevis "izlūkošanas".

[11] Lietuvas Republikas 2002. gada 14. marta Kriminālprocesa kodekss redakcijā, kas piemērojama pamatlietā; turpmāk tekstā – "KPK".

[12] Saskaņā ar *Ikiteisminio tyrimo duomenų teikimo ir panaudojimo ne baudžiamojo persekiojimo tikslais ir ikiteisminio tyrimo duomenų apsaugos rekomendacijos* (Ieteikumi par pirmstiesas izmeklēšanas datu sniegšanu un izmantošanu ar kriminālvajāšanu nesaistītiem mērķiem, kā arī par pirmstiesas izmeklēšanas datu aizsardzību), kas apstiprināti ar Ģenerālprokurora 2017. gada 17. augusta Dekrētu Nr. 1-279, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2018. gada 25. jūnija Dekrētu Nr. 1-211, konkrētāk – tā 23. noteikumu, saņemot pieteikumu par piekļuvi izlūkošanas datiem, prokurors izlemj, vai tie ir jāsniedz. Apstiprinošā gadījumā ir jāprecizē, cik lielā mērā tie sniedzami.

24. Ģenerālprokuratūras komisija secināja, ka A. G. bija izdarījis disciplinārpārkāpumu saistībā ar amata pienākumu pildīšanu, un ierosināja piemērot viņam disciplinārsodu – atbrīvošanu no prokurora amata.

25. Pierādījums par šo rīcību ir rodams informācijā, kas bija iegūta administratīvās lietas ietvaros no kriminālizmeklēšanas dienestu darbībām, citu amatpersonu un apelācijas sūdzības iesniedzēja paskaidrojumiem, kā arī no divās pirmstiesas izmeklēšanās secinātā.

26. Konkrēti – A. G. vadītas pirmstiesas izmeklēšanas gaitā starp A. G. un kādas aizdomās turētās personas advokātu bija notikusi saziņa pa tālruni par lietām, kurās attiecīgais advokāts bija darbojies kā aizstāvis [13].

27. Novērošana un elektronisko komunikāciju tīklos pārraidītās informācijas satura ierakstīšana bija atļauta ar tiesas nolēmumiem.

28. Ģenerālprokurors uzlika disciplinārsodu, A. G. atbrīvošanu no amata, kuru šī persona pārsūdzēja, ceļot prasību *Vilniaus apygardos administracinis teismas* (Viļņas Administratīvā apgabaltiesa, Lietuva), lūdzot disciplinārsodu atcelt.

29. Ar 2021. gada 16. jūlija spriedumu prasība tika noraidīta, jo pirmās instances tiesa konstatēja, ka kriminālizmeklēšanas dienesti ir rīkojušies likumīgi, kā arī likumīga ir bijusi šo dienestu iegūtās informācijas izmantošana disciplinārlietas gaitā.

30. A. G. ir pārsūdzējis pirmās instances spriedumu *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Augstākā administratīvā tiesa, Lietuva), kas uzdod Tiesai šo prejudiciālo jautājumu:

"Vai [..] Direktīvas 2002/58 [..] 15. panta 1. punkts, to aplūkojot kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas [Harta] 7., 8., 11. pantu un 52. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to kompetentajām valsts iestādēm ir aizliegts izmantot elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju saglabātos datus, kas var sniegt informāciju par elektronisko komunikāciju līdzekļu lietotāju datiem un veikto komunikāciju, izmeklējot ar korupciju saistītus disciplinārpārkāpumus amata pienākumu izpildē, neatkarīgi no tā, vai piekļuve šiem datiem konkrētajā gadījumā ir piešķirta smagu noziegumu apkarošanas un nopietnu sabiedrības drošības apdraudējumu novēršanas nolūkos?"

III. Tiesvedība Tiesā

31. Lūgums sniegts prejudiciālu nolēmumu tika reģistrēts Tiesā 2022. gada 3. martā.

32. Rakstveida apsvērumus ir iesnieguši A. G., Čehijas, Igaunijas, Ungārijas, Īrijas, Itālijas un Lietuvas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

33. 2023. gada 2. februāra tiesas sēdē piedalījās A. G., Francijas, Ungārijas, Īrijas un Lietuvas valdības, kā arī Komisija.

[13] Kā tika norādīts tiesas sēdē, joprojām iztiesāšanā ir kriminālprocesi pret A. G. un advokātu par šiem nodarījumiem.

IV. Juridiskā analīze

A. Pieņemamība. Atbildes uz prejudiciālo jautājumu robežu nospraušana

34. Iesniedzējtiesa ir administratīvā tiesa, kuras piekritībā ir izskatīt administratīvu lēmumu pārsūdzības. Par šādu lēmumu ir uzskatāms ģenerālprokurora pieņemts lēmums, ar kuru kādai teritoriālās prokuratūras amatpersonai piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata par darbībām, kas kvalificējamas par disciplinārpārkāpumiem.

35. Tādējādi pamatlieta nav par krimināllietu tiesu nolēmumiem. Pat ja šie nolēmumi pastāv līdztekus (disciplinārlietas) administratīvajam procesam, kura rezultātā notika atcelšana no amata [14], ir svarīgi uzsvērt, ka strīds ir tikai par šo pēdējo.

36. Ņemot vērā iepriekšminēto, iesniedzējtiesas nolēmumā ir zināms precizitātes trūkums attiecībā uz strīda faktiem, kas veido prejudiciālā jautājuma rašanās kontekstu.

37. Kā uzsvērušas Čehijas valdība un Komisija, ņemot vērā iesniedzējtiesas nolēmumu, nevar droši pateikt, vai kompetentās iestādes: a) ir vērsušās pie elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem, lai iegūtu attiecīgos datus; vai b) šos datus tiešā veidā ir ieguvušas pašas.

38. Šis aspekts nebūt nav mazsvarīgs. Atkarībā no tā ir noteicams Savienības tiesību akts, kuram ir nozīme lietā, lai atbildētu uz prejudiciālo jautājumu. Atkarībā no tā, vai fakti ir notikuši vienā vai otrā veidā, jāpiemēro šādi tiesību akti:

– Direktīva 2002/58 gadījumā, ja dati ir iegūti elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem noteikta apstrādes pienākuma rezultātā; vai

– Direktīva 2016/680 gadījumā, ja datus valsts iestāde ir ieguvusi tieši, nenosakot pienākumus šiem pakalpojumu sniedzējiem.

39. Šajā otrajā gadījumā personas datu aizsardzību reglamentētu valsts tiesības, neliedzot gan piemērot Direktīvu 2016/680 [15]. Tādējādi, koncentrējot uzmanību uz Direktīvu 2002/58, prejudiciālā jautājuma pieeja būtu nepareiza.

40. Ungārijas valdība, būdama pārliecināta, ka personas dati ir iegūti krimināllizmeklēšanas dienestu veiktās tālruņa sarunu noklausīšanās ceļā, apšauba lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, jo tādā gadījumā Direktīva 2002/58 neesot piemērojama.

41. Turpretim Komisija uzskata, ka:

– šo jautājumu reglamentējot Direktīva 2016/680, jo vēlākai izmeklēšanai tiek izmantoti personas dati, kurus pirmstiesas izmeklēšanas ietvaros iestādes ir ievākušas un saglabājušas tieši;

[14] Skat. šo secinājumu 13. zemsvītras piezīmi.

[15] Spriedums *La Quadrature du Net*, 103. punkts: "ja dalībvalstis tieši īsteno pasākumus, ar kuriem tiek izdarīta atkāpe no elektronisko komunikāciju konfidencialitātes, neuzliekot apstrādes pienākumus šādas komunikācijas pakalpojumu sniedzējiem, datu subjektu datu aizsardzība ir atkarīga nevis no Direktīvas 2002/58, bet gan vienīgi no valsts tiesībām, neskarot [Direktīvas 2016/680] piemērošanu".

– Direktīva 2002/58 būtu piemērojama tad, ja – kā iesniedzējtiesa ir atzīmējusi [16] – vismaz dažus no datiem būtu vajadzējis ievākt un saglabāt saskaņā ar valsts normu, kas ir pieņemta, piemērojot 15. panta 1. punktu. Tādējādi Direktīva 2002/58 būtu nozīmīga lietas izspriešanai.

42. Piekrītu šai Komisijas nostājai, kas turklāt ir vienīgā, kas ļauj kliedēt (pamatotās) šaubas par šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

43. Ja prejudiciālais jautājums tiek saprasts šādi, tas, ka Direktīva 2002/58 ir nozīmīga atbildes sniegšanai:

– izriet no visu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu gadījumā esošās prezumpcijas par uzdodamo jautājumu nepieciešamību, ko pārbaudīt ir lūgumu izsakošās tiesas ziņā [17];

– var tikt pieņemts, jo tikai par šo Direktīvu 2002/58, kuru iesniedzējtiesa uzskata par nozīmīgu strīda atrisināšanai, tiek lūgta Tiesas interpretācija [18].

44. Proti, iesniedzējtiesa norāda, ka šīs lietas iztiesāšanā ir nozīme:

"i) piekļuv[ei] *datiem, ko glabā elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēji*, ne tikai nolūkā apkarot smagus noziegumus un novērst nopietnus draudus sabiedrības drošībai, un

ii) [*saglabāto datu*], kas iegūti, lai apkarotu smagus noziegumus un novērstu nopietnus draudus sabiedrības drošībai, izmeklējot ar korupciju saistītus amata pienākumu pārkāpumus [*izmantošana*]" [19].

45. Tādēļ viss liecina, ka – neatkarīgi no tādu personas datu iespējamas esamības, kuru apstrāde neietilptu Direktīvas 2002/58 (taču ietilptu Direktīvas 2016/680) piemērošanas jomā – izmeklēšanā, kuras rezultātā ir piemērots sods, tika izmantoti elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju ievāktie personas dati.

46. Tiesas atbildei ir jāaprobežojas ar iesniedzējtiesas lūgumā vaicāto atbilstoši tā formulējumam. Tādēļ tai būs jānosaka, vai saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktu noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas ietvaros iegūtie un apstrādātie personas dati turpmāk var tikt izmantoti (administratīvā) disciplinārlietā pret valsts amatpersonu.

[16] Iesniedzējtiesas nolēmuma 37. punkts.

[17] Tostarp spriedumi, 2018. gada 4. decembris, *Minister for Justice and Equality* un *Commissioner of An Garda Síochána* (C-378/17, EU:C:2018:979), 26. punkts; un 2022. gada 22. decembris, *Airbnb Ireland* un *Airbnb Payments UK* (C-83/21, EU:C:2022:1018), 82. punkts.

[18] Nepārprotamā atsauce uz Direktīvu 2002/58 iesniedzējtiesas nolēmuma rezolutīvajā daļā un Direktīvas 2016/680 neminēšana tā juridiskajā pamatojumā liecina par labu šim viedoklim. Tomēr Tiesa, nepārsniedzot jautājuma robežas, var sniegt iesniedzējtiesai noderīgas norādes tās nolēmuma pieņemšanai, eventuāli atsaucoties uz citām Savienības tiesību normām. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 18. septembris, *VIPA* (C-222/18, EU:C:2019:751), 50. punkts un tajā minētā judikatūra.

[19] Iesniedzējtiesas nolēmuma 35. punkts. Mans izcēlums.

47. Šādi nospraužot lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturiskās robežas, šajā lūgumā netiek vaicāts:

– pirmkārt, par datu *sākotnējās iegūšanas* likumību saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktu. Iesniedzējtiesa vaicā par šo datu *turpmāku izmantošanu* disciplinārlietā, neapšaubot to sākotnējās iegūšanas likumību [20];

– otrkārt, par to datu izmantošanu, kurus valsts iestādes ir tieši ieguvušas un apstrādājušas saistībā ar noziedzīgu nodarījumu iepriekšēju izmeklēšanu. Par šo jautājumu, kura regulējums ietilpst valsts tiesību un Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā, iesniedzējtiesai arī nav šaubu.

48. Īsumā sakot, par lietas būtību turpinājumā izklāstāmajos apsvērumos, Direktīvas 2016/680 interpretācija būs jāatstāj bez ievērības [21]. Savukārt saistībā ar Direktīvu 2002/58 šie apsvērumi attieksies tikai uz to personas datu izmantošanu, kas saskaņā ar to iegūti, veicot apstrādes darbības, kuru sākotnējā likumība ir prezumējama, jo tā pamatlietā nav apstrīdēta.

B. Par lietas būtību

1. Īss Tiesas judikatūras attiecībā uz Direktīvas 2002/58 piemērošanu atreferējums

49. No Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punkta pirmā teikuma izriet, ka dalībvalstis var pieņemt pasākumu, atkāpjoties no komunikāciju un ar to saistītās informācijas par datu plūsmu konfidencialitātes principa, kas nostiprināts šīs direktīvas 5. panta 1. punktā, ja šis pasākums ir "nepieciešam[s], atbilstīg[s] un samērīg[s] [..] demokrātiskā sabiedrībā" un ir "stingri" samērīgs ar paredzēto nolūku [22].

50. Konkrētāk, iespēja dalībvalstīm pamatot tostarp Direktīvas 2002/58 5., 6. un 9. pantā paredzēto tiesību un pienākumu ierobežojumus ir jāizvērtē, izsverot šāda ierobežojuma radītās iejaukšanās smagumu, un pārbaudot, vai vispārējo interešu mērķa nozīmīgums, kas ir šā ierobežojuma pamats, ir atbilstošs šim smagumam [23].

51. "Lai izpildītu samērīguma prasību, valsts tiesiskajā regulējumā ir jāparedz skaidri un precīzi noteikumi, kas reglamentē attiecīgā pasākuma tvērumu un piemērošanu un paredz minimālās prasības, lai tā rezultātā personām, kuru personas dati tikuši pārsūtīti, būtu pietiekamas garantijas, kas ļautu šos datus efektīvi aizsargāt pret ļaunprātīgas izmantošanas risku. Šiem tiesību aktiem ir jābūt juridiski saistošiem valsts tiesībās un tajos it īpaši ir jānorāda, kādos apstākļos un saskaņā ar kādiem nosacījumiem var īstenot pasākumu, kas ietver šādu datu apstrādi [..]" [24].

[20] Tādēļ Tiesai nav jālemj par šo iepriekšējo darbību likumību. Ja tā to darītu, tai būtu jāatkārto, ka *piekļuve* datiem, kas ir elektronisko pakalpojumu sniedzēju rīcībā, var tikt sniegta tikai tad, ja to *glabāšana* atbilda Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktam. Šajā nozīmē skat. spriedumu *La Quadrature du Net*, 167. punkts. Šai normai, interpretējot to kopsakarā ar Hartas 7., 8., 11. pantu un 52. panta 1. punktu, ir pretrunā tiesību akti, kas šiem mērķiem preventīvi paredz informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietu datu visaptverošu un nediferencētu saglabāšanu (spriedums *La Quadrature du Net*, 168. punkts).

[21] Tomēr pakārtoti tai pievērsīšos šo secinājumu nobeiguma daļā.

[22] Spriedums *La Quadrature du Net*, 129. punkts.

[23] Spriedums *La Quadrature du Net*, 131. punkts un tajā minētā judikatūra.

[24] Spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*, 54. punkts.

52. Runājot par vispārējo interešu mērķiem, kuri var attaisnot pasākumu, kas pieņemts, pamatojoties uz Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktu, jāteic, ka saskaņā ar samērīguma principu starp šiem mērķiem pastāv hierarhija atkarībā no to konkrētā nozīmīguma: šāda pasākuma mērķa nozīmīgumam ir jābūt samērīgam ar iejaukšanās smagumu [25].

53. Šajā mērķu hierarhijā valsts drošības aizsardzība, interpretējot to LES 4. panta 2. punkta gaismā, ir pārāka par Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktā paredzētajiem mērķiem, proti, aizsardzību, sabiedrības drošību un noziedzīgu nodarījumu vai elektronisko komunikāciju sistēmas nevēlamas izmantošanas novēršanu, izmeklēšanu, noteikšanu un kriminālvajāšanu. Vispārējs mērķis apkarot noziedzību, pat smagu, un aizsargāt sabiedrības drošību ir šajā otrajā kategorijā [26].

54. No šīs mērķu iedalīšanas kategorijās izriet, ka:

– valsts drošības aizsardzības mērķis, kas ir pirmais Tiesas norādītajā hierarhiskajā secībā, atļauj tik smagu iejaukšanos kā tā, kuru rada tiesību akti, kas atļauj noteikt elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzējiem pienākumu veikt visaptverošu un nediferencētu informācijas par datu plūsmu un atrašanās vietas datu saglabāšanu [27];

– nākamais mērķis pēc nozīmības, proti, smagu noziegumu apkarošana, var pamatot tādu iejaukšanos kā, piemēram, informācijas par datu plūsmu vai atrašanās vietas, vai savienojuma avotam piešķirtās IP adrešu datu mērķorientētu saglabāšanu uz laiku, kas nepārsniedz absolūti nepieciešamo [28].

2. Minētās judikatūras attiecināšana uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

55. Iesniedzējtiesa norāda, ka attiecīgie dati esot iegūti, smagi iejaucoties Hartas 7., 8. un 11. pantā garantētajās tiesībās [29].

56. Kā jau teicu, šajā lietā nav jāpārbauda šo datu iegūšanas sākotnējā likumība, proti, nav jāizvērtē, vai iejaukšanās bijusi pietiekami pamatota, ņemot vērā tā noziedzīgā nodarījuma smagumu, saistībā ar kuru tiek veiktas darbības.

57. Par abiem šiem aspektiem (iejaukšanās smagums un nodarījuma smagums) iesniedzējtiesa ir lēmusi un tie netiek apstrīdēti, tādēļ šiem jautājumiem šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nozīmes.

[25] Spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*, 56. punkts.

[26] Spriedums *La Quadrature du Net*, 135. un 136. punkts, kurā ir izskaidrots, ka valsts drošība paliek vienīgi katras dalībvalsts atbildībā un šī atbildība atbilst primārajām interesēm aizsargāt valsts pamatfunkcijas un sabiedrības pamatintereses pret tādu darbību novēršanu un apkarošanu, kas var nopietni destabilizēt valsts konstitucionālās, politiskās, ekonomiskās vai sociālās pamatstruktūras un it īpaši – tieši apdraudēt pašu sabiedrību, iedzīvotājus vai valsti, kā, piemēram, terorisma darbības. Šie draudi pēc sava rakstura un īpašā smaguma atšķiras no vispārējās valsts drošības spriedzes vai traucējumu, pat nopietnu, rašanās riska. No tā izriet, ka valsts drošības aizsardzības mērķis var attaisnot pasākumus, kas ietver smagāku iejaukšanos pamattiesībās nekā tā, kuru varētu attaisnot šie pārējie mērķi.

[27] Spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*, 58. punkts.

[28] Spriedums *La Quadrature du Net*, 168. punkts.

[29] Tas izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma 46. punkta: tajā ir minēti dati, kas var sniegt informāciju par saziņu, ko lietotājs veicis ar elektronisko komunikāciju līdzekļiem, vai tā izmantoto galiekārtu atrašanās vietu un ļauj izdarīt precīzus secinājumus par attiecīgo personu privāto dzīvi.

58. Šajā lietā ir svarīgi – izsakoties iesniedzējtiesas vārdiem – noskaidrot, vai šos datus: a) var izmantot arī turpmākās izmeklēšanās, kuru mērķis ir vispārēja noziedzības apkarošana (pieņemot, ka šis jēdziens aptver rīcību, par kuru piemērots attiecīgais disciplinārsods); vai b) var izmantot tikai izmeklēšanā, kas paredzēta smagas noziedzības apkarošanai.

59. Čehijas un Īrijas valdības ir pārbaudījušas, vai iesniedzējtiesā izskatītā rīcība ir vai nav uzskatāma par "smagu nodarījumu", un izdarījušas apstiprinošu secinājumu.

60. Tomēr, manuprāt, šis ir jautājums, par kuru Tiesai nav jālemj, jo šo rīcību kvalificēt ir iesniedzējtiesas ziņā.

61. Iesniedzējtiesa norāda – ja tādu datu izmantošana, kuri ir iegūti, smagi iejaucoties pamattiesībās, varētu būt pamatojama tikai ar smagas noziedzības apkarošanu un nopietnu draudu novēršanu sabiedrības drošībai, šie dati nebūtu izmantojami ar korupciju saistītu disciplinārpārkāpumu izmeklēšanā [30], proti, tādā izmeklēšanā kā šajā lietā aplūkotā.

62. Ņemot vērā šo vērtējumu, ir jānoskaidro, vai disciplinārpārkāpumiem, kuru atbildīgo noskaidrošanai ir paredzēts izmantot konkrētos personas datus, to smaguma ziņā ir jābūt kvalitatīvi līdzvērtīgiem tiem nodarījumiem, ar kuriem tika pamatota šādu datu iegūšana [31].

63. Tiesas sēdē Lietuvas valdība atzina, ka atbrīvošana no amata tika piemērota par attiecīgā prokurora disciplinārpārkāpumu. Tas, vai šis pārkāpums (informācijas noplūde par pirmstiesas izmeklēšanu) var tikt pielīdzināts smagam noziedzīgam nodarījumam vai radīt nopietnu apdraudējumu sabiedriskajai drošībai, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kurus spēj pārbaudīt tikai iesniedzējtiesa [32].

64. Tiesas sēdē tika vairākkārt norādīts uz cīņu pret korupciju kā parādību, kas ir pamatā tādām darbībām kā šajā lietā aplūkotās. Šā jautājuma iztirzāšanā būtu nepieciešama liela niansētība, ņemot vērā akurātību, kas jāievēro visās valstij esošās *ius puniendi* izpausmēs. Būtu jānoskaidro, piemēram, vai termins "korupcija" tiek lietots vispārīgā nozīmē vai arī tas attiecas uz konkrētu rīcības veidu, kurā teorētiski varbūt būtu pārmērīgi iekļaut tikai konfidencialitātes pienākuma pārkāpumu vien, ja tas nav saistīts ar attiecīgu priekšrocību amatpersonai [33].

[30] Iesniedzējtiesas nolēmums, 46. punkts *in fine*.

[31] Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) 2022. gada 18. janvāra spriedumā *Adomaitis* pret Lietuvu (CE:ECHR:2022:0118JUD001483318; turpmāk tekstā – "ECT spriedums *Adomaitis*"), kas attiecas uz elektronisko komunikāciju pārtveršanu gadījumā, kurā ieslodzījuma vietas priekšnieks ilgstoši ļaunprātīgi izmantojis pilnvaras, ir sniegtas norādes, lai novērtētu to līdzvērtīgumu.

[32] Sodāma rīcība, par kuru veicama kriminālvajāšana, principā nav pielīdzināma gluži disciplināra rakstura pārkāpumiem, par kuriem iestājas disciplināratbildība. Kriminālprocess no disciplinārlietas atšķiras pēc sava priekšmeta, iedabas un izskatāmās rīcības smaguma. Šo procedūru atšķirība tādējādi norāda uz to, ka to priekšmets atšķiras pēc smaguma.

[33] Konvencijā, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu par cīņu pret korupciju, kurā iejauktas Eiropas Kopienu amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas (OV 1997, C 195, 2. lpp.), ir paredzēti pasīvas korupcijas ("tādas amatpersonas tīša rīcība, kas tieši vai pastarpināti pieprasa vai saņem jebkāda veida labumu sev vai kādai trešajai pusei vai akceptē šāda labuma piesolīšanu, lai rīkotos vai atturētos no rīcības saskaņā ar saviem pienākumiem, vai arī īstenotu savas funkcijas, pārkāpjot dienesta pienākumus") un aktīvas korupcijas ("jebkuras tādas personas tīša rīcība, kas piesola vai sagādā tieši vai pastarpināti jebkura veida labumu amatpersonai savās vai kādas trešās puses interesēs, lai šī amatpersona rīkotos vai atturētos no rīcības saskaņā ar saviem pienākumiem vai arī īstenotu savas funkcijas, pārkāpjot dienesta pienākumus") gadījumi, kas uzskatāmi par noziedzīgiem nodarījumiem.

65. Katrā ziņā, ja iesniedzējtiesa uzskatīs, ka disciplinārpārkāpums, par kuru šajā lietā tiek saņemts sods, ir mazāk smags nekā noziedzīgais nodarījums, kura izmeklēšana pamatoja saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. pantu noteikto pasākumu, atbilde uz tās prejudiciālo jautājumu izrietētu no šīm Tiesas atziņām:

– "Piekļuvi informācijai par datu plūsmu un atrašanās vietas datiem, ko pakalpojumu sniedzēji saglabā atbilstoši saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. panta 1. punktu pieņemtu leģislatīvu pasākumu, kuram pilnībā ir jāatbilst no Direktīvu 2002/58 interpretējošās judikatūras izrietošajiem nosacījumiem, principā var pamatot vienīgi ar vispārējo interešu mērķi, kura dēļ pakalpojumu sniedzējiem ir ticis uzdots veikt šādu saglabāšanu. Citādi ir tikai gadījumā, ja piekļuves mērķis ir svarīgāks par mērķi, kas ir pamatojis saglabāšanu" [34].

– "It īpaši [..] piekļuvi šādiem datiem, lai veiktu kriminālvajāšanu un sodītu par parastu noziedzīgu nodarījumu, nekādā gadījumā nevar piešķirt, ja to saglabāšana ir pamatota ar smagu noziegumu apkarošanas vai, *a fortiori*, ar valsts drošības aizsardzības mērķi" [35].

66. Tātad šajā ziņā ir piemērojams tāds kā princips, ka personas datu *iegūšanu* pamatojošajiem vispārējo interešu mērķiem jābūt līdzvērtīgiem ar šo datu turpmāku *izmantošanu* pamatojošajiem mērķiem. Vienīgā atkāpe no šā principa – kā jau teikts – ir tad, ja piekļuves mērķis ir svarīgāks par mērķi, kas ir pamatojis saglabāšanu.

67. Izprotot to atšķirīgi, tiktu sagrozīta Direktīvas 2002/58 garantiju sistēma, proti, tās nodrošinātajās tiesībās varētu notikt smaga iejaukšanās arī ārpus tās 15. pantā paredzētajām situācijām un neievērojot Tiesas judikatūrā izvirzītos nosacījumus.

68. Proti, atteikšanās no tiesību uz komunikāciju konfidencialitāti neaizskaramības ir likumīgi pieļaujama tikai tad, ja tas tiek darīts konkrēta paredzētā vispārējo interešu mērķa labad. Tādēļ piekļuves saglabātajiem datiem likumība ir jāpārbauda katrā gadījumā atsevišķi, izvērtējot radītās iejaukšanās smagumu, no vienas puses, un vispārējo interešu mērķa, kuram šīs iejaukšanās ir paredzēta, nozīmīgumu, no otras puses.

69. Nav pieļaujama tāda Direktīvas 2002/58 interpretācija, ka, nodrošinot likumīgi pamatotu piekļuvi pirmajā situācijā, tiek pavērts ceļš turpmākai piekļuvei (patiesībā – iegūto datu atkārtotai izmantošanai), pamatojoties uz mērķi, kas ir hierarhiski zemāks par mērķi, kādam tas tika darīts sākotnējā situācijā.

70. Tādēļ nosacījumi, kas bija izvirzīti sākotnējai piekļuvei (tostarp nosacījumi, kurus pieprasa Tiesa saistībā ar piekļuves atļauju) [36] ir attiecināmi uz šo pašu datu turpmāku izmantošanu, ko veic citas iestādes.

C. Pakārtoti: Direktīvas 2016/680 ietekme

71. Līdz šim esmu izklāstījis to, ko uzskatu par atbilstošāko, lai atbildētu uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši tajā vaicātajam, proti, sniedzot iesniedzējtiesai Direktīvas 2002/58 interpretāciju, kā tā ir lūgusi.

[34] Spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*, 98. punkts.

[35] Spriedums *La Quadrature du Net*, 166. punkts.

[36] Spriedums *Commissioner of An Garda Síochána*, 106. punkts, kurā ir atsauce uz spriedumu *Prokuratuur*, 51. punkts.

72. Gadījumā, ja šajā lietā aplūkotie dati nebūtu iegūti saskaņā ar Direktīvas 2002/58 15. panta [1.] punktu, bet tos būtu tieši ieguvuši dalībvalsts kriminālizmeklēšanas dienesti kriminālprocesā, situācija būtu atšķirīga.

73. Šādā gadījumā būtu piemērojamas valsts tiesību normas, neliedzot piemērot Direktīvu 2016/680 attiecībā uz tādu personas datu apstrādi, kuri ir iegūti noziedzīga nodarījuma izmeklēšanā. Pieņemu, ka kriminālizmeklēšanas dienestu darbība tādos gadījumos, kāds ir šajā lietā, ietilpst Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā. Tas tika apstiprināts tiesas sēdē.

74. Kā izklāstīju lietas *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Personas datu apstrādes nolūki – Noziedzīga nodarījuma izmeklēšana)[37] secinājumos, "VDAR un Direktīva 2016/680 veido saskaņotu sistēmu, kurā:

– VDAR nosaka *vispārīgās normas* fizisku personu aizsardzībai attiecībā uz viņu personas datu apstrādi;

– Direktīva 2016/680 nosaka īpašās normas šo datu apstrādei tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā"[38].

75. Toreiz atgādināju[39], ka:

– "Aizsardzība, ko nodrošina abu šo tiesību aktu veidotais regulējums, balstās uz likumīguma, godprātības un pārredzamības principiem un – konkrēti šajā lietā būtisko – principu, ka dati ir vācami un apstrādājami tikai un vienīgi likumā paredzētos nolūkos";

– "Konkrētāk, VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts nosaka, ka dati tiek "vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, *un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā*" [..]. Līdzīgs formulējums tiek lietots arī Direktīvas 2016/680 kā *lex specialis* 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā";

– "Tādējādi personas datus nedrīkst vākt un apstrādāt vispārīgi, bet gan tikai noteiktos nolūkos [..] un pakārtoti Savienības likumdevēja noteiktajiem likumīguma nosacījumiem"[40];

– "Princips, ka datu vākšanai un apstrādei ir jābūt cieši saistītai ar nolūkiem, kuriem abas šīs darbības var tikt veiktas, nav absolūts, jo gan VDAR, gan Direktīva 2016/680 pieļauj zināmu elastību [..]".

76. Tātad, ņemot vērā to, kā Tiesa ir interpretējusi Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktu[41], diez vai būs atzīstams, ka personas dati, kas ievākti kriminālprocesā, vēlāk kādā pret valsts amatpersonu ierosinātā disciplinārlietā tiek izmantoti *tajā pašā nolūkā*.

[37] Lietā C-180/21 (EU:C:2022:406); turpmāk tekstā – "secinājumi *Inspektor v Inspektorata*".

[38] Secinājumi *Inspektor v Inspektorata*, 35. punkts.

[39] Secinājumi *Inspektor v Inspektorata*, 36.–39. punkts.

[40] "Likumības" prasība ir noteikta VDAR 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā [Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā], šīs regulas 6. pantā sīkāk izklāstot, kādi ir tās nosacījumi. Šīs lietas vajadzībām jāņem vērā, ka saskaņā ar nupat norādītās normas e) apakšpunktu apstrādei ir jābūt vajadzīgai, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot (apstrādes) pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras.

[41] Spriedums, 2022. gada 8. decembris, *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Personas datu apstrādes nolūki – Noziedzīga nodarījuma izmeklēšana), C-180/21 (EU:C:2022:967); turpmāk tekstā – "spriedums *Inspektor v Inspektorata*".

77. Tomēr jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktu "apstrāde, ko veic tas pats vai cits pārzinis nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti, ir atļauta, ciktāl:

– pārzinim šādos nolūkos ir atļauts apstrādāt šādus personas datus saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām; un

– apstrāde ir vajadzīga un samērīga ar minētajiem citiem nolūkiem saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām".

78. Balstoties uz šo premisu, iesniedzējtiesai būs jāapsver, vai (*atšķirīgais*) turpmākās apstrādes nolūks ietilpst Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punkta nolūku uzskaitījumā, vai arī tajos neietilpst:

– pirmajā gadījumā (tālākizmantošana *ad intra*) būs jāpārbauda, vai ir izpildīti Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi;

– otrajā gadījumā (tālākizmantošana *ad extra*) ir piemērojams Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punkts.

1. Datu izmantošana saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktu

79. *Pirmais* no diviem nosacījumiem, kurus izvirza norma, ir izpildīts tikai tad, ja dalībvalsts tiesības tiek ietvertas likumā [42], kas reglamentē, kādās situācijās pārzinim ir atļauts apstrādāt personas datus. Šim likumam turklāt ir jāietver saistoši, skaidri un precīzi noteikumi [43].

80. Tomēr tas, protams, ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, analizējot KPK 177. pantu, LKI 19. panta 3. punktu un Ģenerālprokuratūras ieteikumus [44]. Pamatojoties uz šiem faktoriem, tai būs jānovērtē, ciktāl valsts tiesības atļauj kriminālprocesa ietvaros iegūto informāciju, ievērojot konkrētus nosacījumus, izmantot disciplinārpārkāpumu izmeklēšanas kontekstā. Šajā pārbaudē tai var noderēt ECT sprieduma *Adomaitis* [45] apsvērumi.

81. Attiecībā uz *otro* nosacījumu iesniedzējtiesai būs jāizvērtē, vai šajā lietā aplūkotajā datu apstrādē šī iejaukšanās bija nepieciešama un vai tā bija samērīga [46].

82. Arī šajā izvērtējumā var noderēt ECT spriedumā *Adomaitis* rodamās atziņas, proti:

– attiecībā uz nepieciešamību būs jāizvērtē, cik lielā mērā citu disciplinārlietas gaitā pieejamajiem datiem piemītoša pierādījuma spēka nepietiekamības dēļ pašreizējās izmeklēšanas sekmīgai norisei patiešām bija nepieciešams izmantot lietā aplūkotos datus [47];

[42] Piekrītu Komisijai, ka, tā kā noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas gaitā iegūtu personas datu turpmāka izmantošana ir iejaukšanās Hartas 7. un 8. pantā garantētajās pamattiesībās, saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu tā ir noteikti jāparedz likumā.

[43] Šo secinājumu 51. punkts.

[44] Šo secinājumu 12. zemsvītras piezīme.

[45] Minētā sprieduma 83. punktā par pietiekamu tika atzīta iejaukšanās likumīguma garantija, kas nodrošināta Lietuvas tiesību normās un Konstitucionālās tiesas judikatūrā.

[46] Kā norāda Komisija, šī lieta daudz neatšķiras no ECT 2016. gada 16. jūnija spriedumā *Versini-Campinchi* un *Crasnianski* pret Franciju (CE:ECHR:2016:0616JUD004917611) aplūkotā gadījuma. Saskaņā ar tā 57. punktu kriminālprocesā pārtvertās saziņas izmantošana disciplinārlietā par dienesta noslēpuma pārkāpumu atbilst leģitīmam mērķim saskaņā ar ECPAK 8. pantu. Kriminālprocesa un disciplinārlietas attiecīgo priekšmetu ciešā materiālā saikne atbalsta to abu nolūku leģitimitātes sasaisti.

[47] ECT spriedums *Adomaitis*, 85. punkts.

– attiecībā uz samērīgumu būs jānovērtē smagums pārkāpumam, par kuru ir disciplinārlieta, paturot prātā, kā apgalvoja Lietuvas valdība un kā izriet no ECT sprieduma *Adomaitis*[48], ka šādu personas datu izmantošana ir paredzēta tikai tādu pārkāpumu gadījumos, par kuriem ir paredzēts bargākais disciplinārsods, proti, atbrīvošana no amata.

2. Datu izmantošana saskaņā ar Direktīvas 2016/680 9. pantu

83. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punktu personas datus, ko kompetentās iestādes vāc 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, neapstrādā citos nolūkos, kas nav 1. panta 1. punktā minētie nolūki, ja šāda apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Šajā gadījumā ir piemērojama VDAR, ja vien apstrāde netiek veikta no Savienības tiesību piemērošanas jomas izslēgtas darbības ietvaros[49].

84. Gadījumā, ja iesniedzējtiesa uzskatītu, ka Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punkts nav piemērojams, būtu jāpiemēro VDAR. Saskaņā ar šo regulu būs jānoskaidro, vai apstrādes pamats ir paredzēts tiesību normā un vai ir izpildīts vismaz kāds no 6. panta 1. punktā izsmeļoši uzskaitīto personas datu apstrādes likumīguma nosacījumiem.

V. Secinājumi

85. Ņemot vērā iepriekšminēto, ierosinu Tiesai atbildēt *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Augstākā administratīvā tiesa, Lietuva) šādi:

1. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) 15. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 8., 11. pantu un 52. panta 1. punktu,

   ir jāinterpretē tādējādi, ka

   tas neļauj kompetentajām valsts iestādēm iegūt elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēju saglabātos datus, kas varētu sniegt sīku informāciju par lietotāju, un izmantot tos, izmeklējot rīcību, kas kvalificējama kā nodarījums, kas ir mazāk smags nekā nodarījumi, kuru izmeklēšana savulaik varēja pamatot piekļuvi šiem datiem.

2. Pakārtoti:

   Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināLsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, 9. panta 1. punkts, lasot to gan kopsakarā ar 6. un 10. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK, gan Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. panta gaismā,

[48] ECT spriedums *Adomaitis*, 87. punkts.

[49] Šis izņēmums ir interpretēts šauri 2021. gada 22. jūnija spriedumā Latvijas Republikas Saeima (Pārkāpumu uzskaites punkti) (C-439/19, EU:C:2021:504), 66. punkts.

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas pieļauj tādu personas datu izmantošanu disciplināra rakstura administratīvajā procesā, kurus likumīgi un tieši ir ieguvusi valsts iestāde noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas ietvaros, ja vien saskaņā ar skaidriem, precīziem un saistošiem valsts tiesību noteikumiem šis process ir saistīts ar šo izmeklēšanu un ciktāl datu izmantošana notiek ar leģitīmu mērķi un ir tam nepieciešama un samērīga ar to; šis apstāklis ir jānoskaidro tiesai.